

مطالعه ابعاد روانشناختی و غیر روانشناختی و بررسی راهکارهای عوارض منفی جنگ بر جامعه

حمیدرضا جلیلی: گروه مدیریت ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
ID علی همتی عقیف: گروه علوم ورزشی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، ایران (* نویسنده مسئول) ali_hemat@yahoo.com
نیما ماجدی: گروه مدیریت ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
مهدی نادری نسب: گروه مدیریت ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

ابعاد روانشناختی،
ابعاد غیر روانشناختی،
عوارض منفی جنگ،
جامعه‌ی ورزشی

زمینه و هدف: ورزش رابطه تنگاتنگی با سلامت معنوی دارد. پژوهش حاضر با هدف مطالعه ابعاد روانشناختی و غیر روانشناختی و بررسی راهکارهای عوارض منفی جنگ بر جامعه انجام گرفت.

روش کار: تحقیق حاضر از نوع تحقیقات کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها آمیخته می‌باشد که به صورت میدانی انجام گردید. جامعه آماری شامل خبرگان آگاه به موضوع ورزش و سیاست بودند. پس از شناسایی این افراد (تعداد=۳۴) تمامی این افراد بر اساس روش نمونه‌گیری تمام شمار به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردیدند. به منظور شناسایی این نمونه‌ها، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده گردید. ابزار پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفت. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از نرم افزارهای سوپر دسیژن و بی تی تاپسیس سالور انجام گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ۸۷/۵٪ از افراد شرکت کننده در تحقیق مردان و ۱۲/۵٪ زنان می‌باشند. ۸۱/۲۲ درصد دارای مدرک تحصیلی دکتری و ۱۸/۷۸ درصد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و پایین تر بودند. نتایج نشان داد که جنگ نظامی بر وجهه ورزش خاورمیانه دارای تأثیری به میزان ۰-۱/۹۸ می‌باشد. همچنین جنگ روانی بر وجهه ورزش خاورمیانه دارای تأثیری به میزان ۰-۳/۸۷ می‌باشد.

نتیجه گیری: جنگ ارتباط منفی و معنی داری با وجهه ورزش دارد که این کاهش نیز بخودی خود اثرات روانشناختی بدی بر جامعه ورزشی دارد. با توجه به نتایج روش تاپسیس مشخص گردید که ایجاد شبکه ورزشی پوشش دهنده ورزش کشورهای اسلامی بهترین راهکار جهت مدیریت و کنترل جنگ و تروریسم در مسیر بهبود وجهه ورزش می‌باشد.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Galili HR, Hemati Afif A, Majedi N, Naderinasab M. Investigating the Psychological and Non-Psychological Dimensions of War on the Community. Razi J Med Sci. 2023;29(12): 71-79.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با [CC BY-NC-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/) صورت گرفته است.

Original Article

Investigating the Psychological and Non-Psychological Dimensions of War on the Community

Hamid Reza Galili: Department of Sport Management, Ghazvin Branch, Islamic Azad University, Ghazvin, Iran

Ali Hemati Afif: Department of Sports Science, Imam Khomeini International University, Iran (* Corresponding author)
ali_hemat@yahoo.com

Nima Majedi: Department of Sport Management, Ghazvin Branch, Islamic Azad University, Ghazvin, Iran

Mehdi Naderinasab: Department of Sport Management, Ghazvin Branch, Islamic Azad University, Ghazvin, Iran

Abstract

Background & Aims: Considering that today the progress and success of any society depends on its members, it can be said that the progress and development in any group is owed to the human resources of that organization (1). One of the most important factors that indicate correct management and can increase the efficiency of the organization is paying attention to psychological issues (2). Human resources and their success are related to psychological and sports characteristics. In other words, the development and progress of the real performance of the countries has different indicators, one of the most important of which is sports (3). The importance of physical training and exercise is increasing day by day (4). The categories of culture and sports have a close and close relationship with soft war, and they basically overlap with each other (5). The target point of soft war is cultural customs, beliefs, and beliefs that in a calm and tension-free atmosphere, one can engage in cultural bias by creating special tastes (6), which should take into account psychological characteristics. People have different influence in this direction (7). The study of people's behavior is in the field of psychological activities (8). The Middle East region, like Iran, has always been the focus of other countries due to its geographical features and natural resources. This issue has caused problems in this region and wars in this region (9). The definitions related to war and terrorism show that paying attention to the management of war and terrorism as well as investigating the effects of war and terrorism is one of the most important and current issues in the societies (8).

One of the areas that is definitely under the influence of war and terrorism is sports. Sports and war and, in this regard, psychological characteristics and other factors have interacted (13), because sports as a bridge between nations play an important role in strengthening communication between societies. Also, sport creates solidarity in regions and communities (14). In this regard, the intelligence and tact of those involved will make the sport always experience the refinement of the system's respected beliefs and the value in this field will be brought to the fore based on religious and jurisprudential foundations, and finally it will not be attacked by the strategy of soft war (8).

In various researches, sports, war and politics have been examined (13) and they found that sports are under the influence due to the occurrence of disputes and wars, and on the other hand, sports can be implemented in societies to reduce the effects of war (17). Cleland (2019) specified in his research that war causes problems in this regard due to damage to irrigation structures (14). On the other hand, Cha (2013) specified that terrorist activities cause the image of sports events to be damaged (15). Shariati Goodarzi (2014) pointed out that terrorist activities cause the audience of sports events to decrease (11).

The lack of research in the fields of sports and war has caused that, in the first stage, solutions to reduce the negative effects of war and terrorism on the image of sports in Islamic countries are not available (18) and in the second stage, it has caused the few programs and activities carried out with this purpose to gain Major and essential successes should not be made (19). According to the guidelines of Islam in various areas including war, the use of Quranic verses, hadiths and Islamic orders regarding war can reduce war and terrorism as well as improve the state of sports (11). This problem caused the present research to be conducted with the aim of

Keywords

Psychological dimensions,
Non-psychological dimensions,
Negative effects of war,
Sports society

Received: 07/01/2023

Published: 04/03/2023

studying the psychological and non-psychological dimensions and investigating the solutions of the negative effects of war on the society.

Methods: The current research is applied research and in terms of the data collection method, it was conducted in the field. The statistical population included experts knowledgeable about sports and politics. After identifying these people (n=34), all these people were identified as the research sample based on the whole number sampling method. In order to identify these samples, the purposeful sampling method was used. The research tool was a researcher-made questionnaire, whose validity and reliability were confirmed. The whole research data analysis process was done using Superdesign and BT Topsis solver software.

Results: The results showed that 87.5% of the people participating in the research are men and 12.5% are women. 81.22% had a doctoral degree and 18.78% had a master's degree or lower. The results showed that the military war has an effect of -0.198 on the image of Middle Eastern sports. Also, psychological warfare has an effect of -0.387 on the image of Middle East sports.

Conclusion: The present research determined that the war in military and psychological dimensions as well as the presence of terrorism causes the reduction of the image of sports in Islamic countries. It was also found that war and terrorism, due to their negative effects, reduce the image of sports in Islamic countries. This issue shows the destructive nature of war and terrorism on various aspects including sports. Although sport has a wide potential in the world and even according to previous researches (7,10,11,20,21) sport has a positive role in improving the political situation, but sport itself suffers from some unpleasant political events such as war and terrorism. It is found that it is in line with the background of the research (14,15). This issue shows that the relationship between sports and the international environment is a two-way relationship that can both lead to the reduction of some international tensions and be affected by the tensions formed at the international level.

It seems that war and terrorism are closely related to sports. Meanwhile, the high tensions in the Middle East in recent years have made sports unable to play a central role in reducing these tensions, and this has caused the image of sports in Islamic countries to decrease. On the other hand, it seems that the interference of some foreign countries has caused the tensions in the Middle East so that sports cannot play a central role in the development of relations in Islamic countries. War affects sports due to the occurrence of negative psychological currents. On the other hand, various researches pointed to the negative effects of terrorism on sports (17,20,21,22). Mental toughness and psychological factors are among the factors of success and excellent performance of athletes (23), but stress and mental wars are considered negative factors in performance (24). Mental health is at risk based on alcohol, stress and many other factors (25). It seems that the military and psychological war as well as the occurrence of terrorism in two aspects cause problems for the sport of Islamic countries. In the first stage, this war and terrorism caused physical destructive effects on Islamic countries, which caused the lack of development of some sports infrastructures. According to the results of this research, some suggestions are made: creating a sports television network for sports in Islamic countries in order to establish sports communication, accepting the hosting of important sports events by Islamic countries and cooperation between Islamic countries in order to take pride in holding these events, holding regular sports competitions for the solidarity of Islamic countries and extensive media coverage of these competitions to broadcast at the international level, holding symbolic sports competitions between Islamic countries with tension to reduce the existing tensions, inviting prominent sports teams to participate in Islamic countries and holding joint camps and competitions to expand the sports interactions of the countries Islamic with other countries. In short, war has a negative and significant relationship with the image of sports, and this reduction itself has bad psychological effects on the sports community. According to the results of creating a sports network covering the sports of Islamic countries, it is the best solution for managing and controlling war and terrorism in the way of improving the image of the sports of Islamic countries with emphasis on Islamic verses and traditions.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Galili HR, Hemati Afif A, Majedi N, Naderinasab M. Investigating the Psychological and Non-Psychological Dimensions of War on the Community. *Razi J Med Sci.* 2023;29(12): 71-79.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

مقدمه

با توجه به اینکه امروزه پیشرفت و موفقیت هر جامعه ای بستگی به اعضا دارد، می توان اینگونه مطرح نمود که پیشرفت و ترقی در هر گروهی، مدیون منابع انسانی آن سازمان می باشد (۱). از مهمترین عواملی که نشان دهنده مدیریت صحیح بوده و می تواند بازدهی سازمان را افزایش دهد، توجه به مسائل روانی است (۲). منابع انسانی و موفقیت شان مرتبط با ویژگی های روانشناختی و ورزشی می باشند. به بیان دیگر توسعه و پیشرفت عملکرد واقعی کشورها شاخص های مختلفی دارد که یکی از مهم ترین آن ها ورزش می باشد (۳). اهمیت تربیت بدنی و ورزش روزبه روز در حال افزایش است (۴). مقوله های فرهنگ و ورزش، ارتباطی نزدیک و تنگاتنگ با جنگ نرم داشته و اصولا نسبت به هم، خاصیت هم پوشانی را دارند (۵). نقطه هدف جنگ نرم، آداب و رسوم، اعتقادات و باورهای فرهنگی می باشد که در یک فضایی آرام و بدون تنش، می توان با ایجاد ذائقه هایی خاص، به سوگیری فرهنگی مبادرت ورزید (۶) که بایستی در نظر داشت خصوصیات روانشناختی افراد در این راستا تأثیرگذاری متفاوت دارد (۷). مطالعه رفتار افراد در حیطه فعالیت های روانشناختی می باشد (۸). منطقه خاورمیانه نیز به مانند ایران با توجه به ویژگی های جغرافیایی و منابع طبیعی که در اختیار دارد همواره مورد توجه سایر کشورها قرار گرفته است. این مساله سبب بروز مشکلات در این منطقه و بروز جنگ هایی در این منطقه شده است (۹).

در واقع جنگ و تروریسم یکی از مسائل مهم در عرصه جهانی می باشد. جنگ به درگیری سازمان یافته، مسلحانه و غالبا طولانی مدتی گفته می شود که بین دولت ها، ملت ها یا گروه های دیگر انجام شده و با خشونت شدید، گسیختگی اجتماعی و تلفات جانی و مالی زیاد همراه است (۱۰). از طرفی تروریسم که در زبان فارسی از آن با عنوان وحشت افکنی و ترس نام برده شده است، به استفاده از خشونت برای دستیابی به اهداف سیاسی، مذهبی، یا ایدئولوژیک گفته می شود (۱۱). تعاریف مربوط به جنگ و تروریسم نشان می دهد که توجه به مدیریت جنگ و تروریسم و همچنین بررسی اثرات ناشی از جنگ و تروریسم به عنوان یکی از مسائل مهم و روز در جوامع مشخص می باشد (۸).

جنگ آثار مختلفی نیز دارا می باشد. کاهش شهرت جوامع و افزایش بی اعتمادی به کشورهای طرف جنگ از جمله مسائل رخ داده شده در حین جنگ می باشد (۱۲). بدون شک این بی اعتمادی سبب تحت شعاع قرار دادن تمامی جوانب و حوزه های یک منطقه و یا کشور را تحت شعاع قرار دهد. یکی از حوزه های که به طور حتم تحت شعاع جنگ و تروریسم قرار می گیرد، ورزش می باشد. ورزش و جنگ و در این راستا خصوصیات روانشناختی و سایر عوامل با هم در تعامل بوده اند (۱۳)، چرا که ورزش به عنوان پلی میان ملت ها نقش مهمی در تقویت ارتباطات بین جوامع دارد. همچنین ورزش سبب ایجاد همبستگی در مناطق و جوامع می گردد (۱۴). در این راستا هوشمندی و درایت دست اندرکاران، موجب خواهد شد که همیشه ورزش پالایشی از باورهای مورد احترام نظام را تجربه نموده و ارزش در این حوزه بر اساس مبانی دینی و فقهی به منحصه ظهور برسد و در نهایت این که مورد هجوم استراتژی جنگ نرم قرار نگیرد (۸).

در مواردی که برخی کشورها دچار مشکلات ارتباطی اساسی بوده اند، اولین ارتباطات به واسطه ورزش برقرار شده است. با توجه به روح و ماهیت ورزش، استفاده ابزاری از آن در حوزه سیاسی می تواند به ارتقا و وضعیت صلح در سطح بین المللی منجر گردد. اگرچه در مواردی خود ورزش به واسطه ایجاد حساسیت های بیش از اندازه سبب بروز درگیری هایی شده است (۱۵). اگرچه سیاست در ورزش همواره جنبه های مثبت خود را نداشته است و از ورزش به عنوان فشاری بر برخی ملل و گروه ها استفاده شده است، اما آثار مثبت ورزش در کاهش تنش ها همواره به عنوان یک مساله دیرینه مورد بحث بوده است (۱۶).

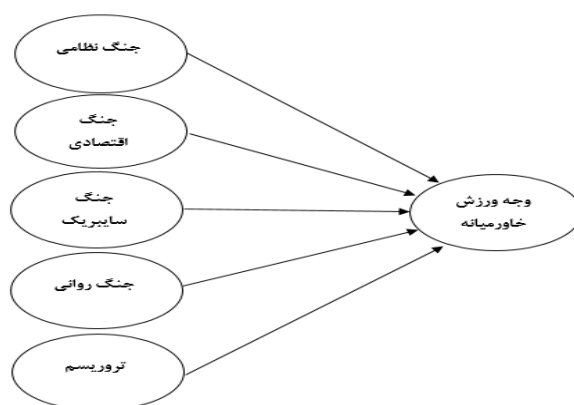
در تحقیقات مختلفی به بررسی ورزش، جنگ و سیاست پرداخته شده است (۱۳) پی بردند که ورزش به واسطه بروز اختلافات و جنگ ها تحت شعاع قرار می گیرد و از طرفی خود ورزش جهت کاهش آثار جنگ می تواند در جوامع اجرایی گردد (۱۷). کلند (۲۰۱۹) در تحقیق خود مشخص نمود که جنگ به علت آسیب رسانی به ساختارهای ورزشی سبب بروز مشکلاتی در این خصوص می گردد (۱۴). از طرفی چا (۲۰۱۳) مشخص نمود که فعالیت های تروریستی سبب می گردد

که اشراف کامل به موضوع تحقیق داشتند. پس از شناسایی این افراد (تعداد=۳۴) تمامی این افراد بر اساس روش نمونه گیری تمام شمار به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردیدند. بدین صورت در نهایت پس از پخش و جمع آوری پرسشنامه‌های تحقیق؛ تعداد ۲۵ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ابزار گردآوری تحقیق حاضر در بخش کتابخانه ای تحقیق شامل فیش برداری بود. با بررسی آیه‌های قرآن، احادیث و دستورات اسلامی، راهکارهایی جهت کنترل جنگ و تروریسم در مسیر بهبود وجهه ورزش کشورهای اسلامی با تأکید بر آیات و روایات اسلامی شناسایی گردید همچنین در جهت شناسایی نهایی این راهکارها از نظرات برخی خبرگان آگاه به موضوع تحقیق نیز استفاده گردید. این راهکارها در غالب پرسشنامه جهت گردآوری اطلاعات در بخش کمی استفاده گردید. این پرسشنامه دارای ۷ راهکار کلی بود. پایایی این پرسشنامه با استفاده از محاسبه آلفای-کرونباخ مورد تایید قرار گرفت. میزان پایایی این پرسشنامه ۰/۸۵ مشخص گردید. روایی تحقیق حاضر با استفاده از بررسی نظرات برخی خبرگان مورد بررسی و استفاده قرار گرفت. در واقع ابعاد مختلف تاثیر پذیری ورزش از جنگ که در این مطالعه بررسی شده است، در یک مدل مفهومی به نمایش گذاشته شده است (شکل ۱). به منظور انتخاب بهترین راهکار از روش تاپسیس و به منظور اولویت بندی راهکارهای شناسایی شده از روش AHP استفاده گردید. کلیه روند تجزیه و تحلیل

تا وجهه رویدادهای ورزشی دچار خدشه شود (۱۵). شریعتی و گودرزی (۱۳۹۴) اشاره نمودند که فعالیت‌های تروریستی سبب می‌گردد تا مخاطبان رویدادهای ورزشی کاهش یابد (۱۱). خلا تحقیقاتی در حوزه‌های ورزشی و جنگ سبب گردیده است تا در مرحله اول راهکارهایی جهت کاهش عوارض منفی جنگ و تروریسم بر وجهه ورزش کشورهای اسلامی دردسترس نباشد (۱۸) و در مرحله دوم سبب گردیده است تا محدود برنامه‌ها و فعالیت‌های انجام شده با این هدف، سبب کسب توفیقات عمده و اساسی نگردد (۱۹). با توجه به رهنمودهای اسلام در حوزه‌های مختلف از جمله جنگ، استفاده از آیه‌های قرآن، احادیث و دستورات اسلامی در خصوص جنگ می‌تواند به کاهش جنگ و تروریسم و همچنین بهبود وضعیت ورزش اقدام نمود (۱۱). این مساله سبب گردید تا تحقیق حاضر با هدف مطالعه ابعاد روانشناختی و غیر روانشناختی و بررسی راهکارهای عوارض منفی جنگ بر جامعه انجام شود.

روش کار

تحقیق حاضر از نوع، تحقیقات کاربردی می‌باشد که به صورت میدانی انجام گردید. روش تحقیق حاضر از نظر روش گردآوری داده‌ها توصیفی بود. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل خبرگان آگاه به موضوع ورزش و سیاست بودند که این افراد شامل اساتید دانشگاهی، برخی مدیران آگاه و همچنین کارشناسان مربوطه بودند

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق

همچنین نشان داد که از میان نمونه‌های پژوهش، ۷۰ درصد دارای مدرک تحصیلی دکتری و ۳۰ درصد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و پایین‌تر بودند. نتایج توصیفی بخش کمی تحقیق در خصوص تخصص نمونه‌های پژوهش نشان داد که ۶۵ درصد نمونه‌های پژوهش متخصص در حوزه مدیریت ورزشی و ۳۵ درصد نیز متخصص در حوزه علوم سیاسی بودند.

نتایج تحقیق نشان داد که جنگ نظامی بر وجهه ورزش خاورمیانه دارای تأثیری به میزان ۰/۱۹۸- می‌باشد. همچنین جنگ روانی بر وجهه ورزش خاورمیانه دارای تأثیری به میزان ۰/۳۸۷- می‌باشد. نتایج تحقیق حاضر مشخص نمود که تروریسم بر وجهه ورزش خاورمیانه دارای تأثیری به میزان ۰/۵۴۰- می‌باشد. تحقیق حاضر مشخص نمود که جنگ اقتصادی و جنگ سایبریک بر وجهه ورزش خاورمیانه تأثیر معناداری ندارد. به منظور بررسی بزرگ‌مدل تحقیق حاضر از شاخص‌های برازش مربوط روش معادلات ساختاری با رویکرد پی ال اس استفاده گردید. جدول ۱ جمع بندی از مدل‌های اندازه‌گیری و ضرایب معنی داری تی عوامل موثر بر بهبود مرزگسستری در فدراسیون‌های ورزشی را به نمایش گذاشته‌است.

داده‌های تحقیق با استفاده از نرم افزارهای سوپر دسپرن و بی تی تاپسیس سالور انجام گردید. همچنین راهکارهای شناسایی شده در بخش کیفی به واسطه کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام گرفت.

یافته‌ها

نتایج توصیفی مربوط به وضعیت جنسیت نمونه پژوهش در بخش کیفی نشان داد که ۸۷/۵٪ از افراد شرکت کننده در تحقیق مردان و ۱۲/۵٪ زنان می‌باشند. نتایج یافته‌های توصیفی تحقیق در بخش کیفی همچنین نشان داد که از میان نمونه‌های پژوهش، ۸۱/۲۵ درصد دارای مدرک تحصیلی دکتری و ۱۸/۷۵ درصد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و پایین‌تر بودند. نتایج توصیفی بخش کیفی تحقیق در خصوص تخصص نمونه‌های پژوهش نشان داد که ۶۲/۵ درصد نمونه‌های پژوهش متخصص در حوزه مدیریت ورزشی و ۳۷/۵ درصد نیز متخصص در حوزه علوم سیاسی بودند. نتایج توصیفی مربوط به وضعیت جنسیت نمونه پژوهش در بخش کمی نشان داد که ۸۲/۵٪ از افراد شرکت کننده در تحقیق مردان و ۱۷/۵٪ زنان می‌باشند. نتایج یافته‌های توصیفی تحقیق در بخش کمی

جدول ۱- خلاصه نتایج آماری مدل تحقیق

روابط	T	تأثیر
جنگ نظامی بر وجهه ورزش خاورمیانه	1/993	-۰/۱۹۸
جنگ اقتصادی بر وجهه ورزش خاورمیانه	۰/۸۰۹	-۰/۰۴۶
جنگ سایبریک بر وجهه ورزش خاورمیانه	۱/۳۵۲	۰/۱۸۵
جنگ روانی بر وجهه ورزش خاورمیانه	۲/۳۵۵	-۰/۳۸۷
تروریسم بر وجهه ورزش خاورمیانه	۴/۷۷۳	-۰/۵۴۰

جدول ۲- رتبه بندی راهکارهای مدیریت و کنترل جنگ و تروریسم در مسیر بهبود وجهه ورزش کشورهای اسلامی با تأکید بر آیات و روایات اسلامی

رتبه بندی	ضریب نزدیکی	نتیجه
اول	۰/۸۸۲	ایجاد شبکه ورزشی پوشش دهنده ورزش کشورهای اسلامی
دوم	۰/۳۹۱	برگزاری رویدادهای مهم ورزشی در سطح بین المللی توسط کشورهای اسلامی
سوم	۰/۲۵۶	برگزاری دیدارهای تدارکاتی و مسابقات چندجانبه در کشورهای اسلامی
چهارم	۰/۲۱۶	ایجاد تفاهم نامه با رسانه‌های بین المللی جهت پوشش رویدادهای ورزشی کشورهای اسلامی
پنجم	۰/۲۰۴	میزبانی از اردوهای تیم‌های ورزشی مطرح جهان در کشورهای اسلامی
ششم	۰/۱۴۷	دعوت از ستارگان ورزشی جهان جهت حضور در کشورهای اسلامی در غالب همایش‌های ورزشی
هفتم	۰/۱۲۳	ارتقا امنیت و ایمنی مکان‌های ورزشی مهم و کلیدی کشورهای اسلامی

با توجه به نتایج روش تاپسیس مشخص گردید که ایجاد شبکه ورزشی پوشش دهنده ورزش کشورهای اسلامی با ضریب $0/8823$ بهترین راهکار جهت مدیریت و کنترل جنگ و تروریسم در مسیر بهبود وجهه ورزش کشورهای اسلامی با تأکید بر آیات و روایات اسلامی می باشد (جدول ۲).

بحث

تحقیق حاضر مشخص نمود که جنگ در ابعاد نظامی و روانی و همچنین وجود تروریسم سبب کاهش میزان وجهه ورزش کشورهای اسلامی می گردد. در راستای ابهامات موجود در خصوص تاثیرات جنگ و تروریسم بر برخی جنبه های ورزشی، تحقیق حاضر مشخص نمود که جنگ و تروریسم به واسطه تاثیرات منفی خود سبب کاهش وجهه ورزش در کشورهای اسلامی می گردد. این مساله نشان گر ماهیت مخرب جنگ و تروریسم بر جنبه های مختلف از جمله ورزش می باشد. اگرچه ورزش دارای پتانسیل های گسترده ای در سطح جهان می باشد و حتی مطابق با تحقیقات قبلی (۲۱، ۲۰، ۱۱، ۱۰، ۷) ورزش نقش مثبتی بر بهبود وضعیت سیاسی دارد اما خود ورزش از برخی اتفاقات ناخوشایند سیاسی از جمله جنگ و تروریسم دچار مشکل می گردد که همسو با پیشینه تحقیق است (۱۵، ۱۴). این مساله نشان می دهد که ارتباط ورزش با محیط بین المللی خود یک ارتباط دوسویه می باشد که هم می تواند به کاهش برخی تنش های بین المللی کاهش منجر گردد و هم از تنش های شکل گرفته در سطح بین المللی تحت تاثیر قرار گیرد در واقع یک ابزار چند بعدی است نه تنها در توسعه ورزش، سلامتی، ورزش قهرمانی و رشد صنعت ورزش موثر است بلکه به عنوان ناجی روابط و دیپلماسی مناسب صلح جهانی است وقتی قدرت نرم در دست سرداران قدرت است بایستی بهینه استفاده شود. تنها نمایندگان پرچم کشور قهرمان نباشد بلکه با برقراری ارتباطات و گفتمان مناسب چه در دهکده المپیک و در میدان رقابتی و چه بعد از آن به عنوان تبادل گر دانش، فرهنگ و ارزش ها باشد. برمن (۲۰۱۸) در تحقیق خود که با هدف آمیختگی بین ورزش و جنگ انجام گرفت،

پی بردند که ورزش به واسطه بروز اختلافات و جنگ ها تحت شعاع قرار می گیرد و از طرفی خود ورزش جهت کاهش آثار جنگ می تواند در جوامع اجرایی گردد (۱۳). همچنین هو برمن (۲۰۱۱) در تحقیق خود مشخص نمود که در حاشیه جنگ جهانی دوم در کشور انگلستان، ورزش در ابتدا تحت تاثیر جنگ جهانی قرار گرفت و تعطیل شد اما در ادامه جنگ جهانی دوم، ورزش جهت پویا سازی کشور انگلستان مجدداً ادامه یافت (۱۶). با این توجه به نظر می رسد جنگ و تروریسم ارتباط نزدیکی با ورزش دارد می باشند. این در حالی است که تنش های بالای خاورمیانه در سالیان اخیر سبب گردیده است تا ورزش نتواند نقش محوری در کاهش این تنش ها داشته باشد و این خود سبب کاهش وجهه ورزش کشورهای اسلامی شده است. به عبارتی ورزش در مقابله با این تنش ها شکست خورده است و خود نیز تحت تاثیر جنبه های منفی جنگ و تروریسم قرار گرفته است. از طرفی به نظر می رسد دخالت های برخی کشورهای خارجی بر تنش های شکل گرفته شده در خاورمیانه سبب گردیده است تا ورزش نتواند نقش محوری در توسعه روابط در کشورهای اسلامی داشته باشد. پس در تاریخچه لکه هایی از جنگ بوده بخصوص جنگ سرد نام دارد که منجر به تنش و بهم ریختگی های می شود. با توجه به نتایج تحقیق حاضر مشخص گردید که در میان انواع جنگ، تنها جنگ روانی و نظامی در کنار تروریسم سبب کاهش وجهه ورزش کشورهای اسلامی می گردد. برگ و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیق خود مشخص نمودند که بروز جنگ های نظامی به واسطه آثار روانی و تخریبی خود سبب می گردد تا رویدادها و فعالیت های ورزشی تحت شعاع قرار گیرد (۱۲). جنگ به واسطه بروز جریان های روانی منفی سبب تاثیرگذاری بر ورزش می گردد. از طرفی تحقیقات مختلفی به آثار منفی تروریسم بر ورزش اشاره داشتند (۲۱، ۲۰، ۱۷). سرسختی ذهنی و عوامل روانشناختی از عوامل موفقیت و عملکرد عالی ورزشکاران هستند (۲۳) اما استرس و جنگ های روانی عوامل منفی در عملکرد دانسته شده اند (۲۴). سلامت روان براساس الکل استرس و عوامل بسیاری تحت خطر است (۲۵). به نظر

برگزاری اردوها و مسابقات مشترک جهت گسترش تعاملات ورزشی کشورهای اسلامی با سایر کشورها.

نتیجه گیری

به طور خلاصه، جنگ ارتباط منفی و معنی داری با وجهه ورزش دارد که این کاهش نیز بخودی خود اثرات روانشناختی بدی بر جامعه ورزشی دارد. با توجه به نتایج ایجاد شبکه ورزشی پوشش دهنده ورزش کشورهای اسلامی بهترین راهکار جهت مدیریت و کنترل جنگ و تروریسم در مسیر بهبود وجهه ورزش کشورهای اسلامی با تأکید بر آیات و روایات اسلامی می باشد.

تقدیر و تشکر

مقاله حاضر از رساله دکترای مصوب دانشگاه آزاد اسلامی با کد پژوهشی مصوب ۱۶۲۳۹۱۲۱۹ گرفته شده است. از همه دست‌اندرکاران و همراهان تشکر و قدردانی می‌کنم.

References

1. Parrish R. EU Sport Diplomacy: An Idea Whose Time Has Nearly Come. *J Common Market Stud.* 2022;23.
2. Khodabakhshi-Koolae A. Comparison of Psychological Hardiness and Resiliency of Employed and Unemployed Female-headed Household. *JCCNC.* 2020;6(1):7-1
3. Bird MD, Simons EE, Jackman PC. Mental Toughness, Sport-Related Well-Being, and Mental Health Stigma Among National Collegiate Athletic Association Division I Student-Athletes. *J Clin Sport Psychol.* 2021;15(4):306-22
4. McManama O'Brien KH, Rowan M, Willoughby K, Griffith K, Christino MA. Psychological Resilience in Young Female Athletes. *Int J Environ Res Public Health.* 2021;18:8668.
5. Garamvölgyi B, Dóczy T. Sport as a tool for public diplomacy in Hungary. *Physic Culture Sport.* 2021;90(1):39-49.
6. Tony S, Denise J. Youngblood; Cold War Sport, Film, and Propaganda: A Comparative Analysis of the Superpowers. *J Cold War Stud.* 2017;19(1):160-192.

می‌رسد جنگ نظامی و روانی و همچنین بروز تروریسم در دو جنبه سبب بروز مشکلاتی برای ورزش کشورهای اسلامی می‌گردد. در مرحله اول این جنگ و تروریسم سبب بروز آثار مخرب فیزیکی بر کشورهای اسلامی شده است که این خود سبب عدم توسعه برخی زیر ساخت‌های ورزشی شده است. از طرفی این مساله سبب گردیده است تا تبلیغات منفی بسیاری در سطح جهان در خصوص وضعیت کشورهای اسلامی ایجاد گردد که این نیز سبب بروز آثار روانی منفی در سطح جهان در خصوص ورزش کشورهای اسلامی شده است. در تثبیت این مساله لازم به ذکر است که تحقیق حاضر به خوبی مشخص نمود که جنگ اقتصادی و سایبریک به علت فقدان توانایی در بروز مشکلات فیزیکی و همچنین شکل‌گیری آثار مخرب روانی نتوانسته است بر وجهه ورزش کشورهای اسلامی تاثیرگذار باشد. از طرفی وجود منابع اقتصادی مناسب در کشورهای اسلامی سبب گردیده است تا جنگ‌های اقتصادی و سایبریک نتواند چندان وجهه ورزش کشورهای اسلامی را تحت شعاع قرار دهد. جنگ و تروریسم از جمله مشکلات جهان امروزی می‌باشد که دامنه آثار مخرب آن ورزش را نیز تحت تاثیر قرار داده است. اگر چه رویدادهای ورزشی به عنوان نماد صلح و دوستی امروزه نقش مهمی در ترویج صلح در سطح بین‌المللی دارد اما تنش‌های موجود در خاورمیانه به علت گستردگی و حضور کشورهای بیگانه سبب گردیده است تا آثار سو بر ورزش کشورهای اسلامی بر جای گذارد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاداتی ارائه می‌گردد: ایجاد شبکه تلویزیونی ورزشی ویژه ورزش کشورهای اسلامی جهت ایجاد ارتباطات ورزشی، پذیرش میزبانی رویدادهای مهم ورزشی توسط کشورهای اسلامی و همکاری میان کشورهای اسلامی جهت سربلندی در برگزاری این رویدادها، برگزاری منظم مسابقات ورزشی همبستگی کشورهای اسلامی و پوشش رسانه‌ای گسترده از این مسابقات جهت مخابره در سطح بین‌المللی، برگزاری مسابقات نمادین ورزشی میان کشورهای اسلامی دارای تنش جهت کاهش تنش‌های موجود، دعوت از تیم‌های مطرح ورزشی جهت حضور در کشورهای اسلامی و

7. Mottaqian Nejad M, Old Malalo A, Mousavi SMR. A Study of the Dimensions of Soft Warfare and the Effects of Cultural Invasion on Youth, International Congress of Religious Culture and Thought, Qom, Cultural Engineering Steering Center of Bushehr Public Culture Council. 2014.
8. Khorand MTG. The place of sports in the implementation and dealing with soft war. The second national sports talent search conference, Tehran. 2012.
9. Javadipour M, Rasekh N. The Role of Sport and Sport Diplomacy Development in Advancing Sociocultural Policies and Foreign Relations of the Islamic Republic of Iran. *J Sport Manag.* 2019;11(2):219-234
10. Ranaei S. Investigating the effects of the First World War on the social structures of the western regions of Iran. *J Hist Res.* 2017;9(3):18-32.
11. Shariati M, Goodarzi, M. The position of sports diplomacy in the international relations of the Islamic Republic of Iran; Qualitative approach based on content analysis. *Politic Knowl.* 2015;11(22):127-95.
12. Berg BK, Kessler SA, Berg TM, Hunt TM. A realist perspective of sport and international relations: US governmental perceptions of Olympic boycott movements, 1936–2008. *Olympic Paralympic.* 2016.
13. Bormann NC, Savun B. Reputation, concessions, and territorial civil war: Do ethnic dominoes fall, or don't they? *J Peace Res.* 2018.
14. Cleland J. Sports Fandom in the Risk Society: Analyzing Perceptions and Experiences of Risk, Security and Terrorism at Elite Sports Events. *Sociol Sport J.* 2019;36(2):144-151.
15. Cha V. The Asian games and diplomacy in Asia: Korea–China–Russia". *Int J Hist Sport.* 2013;30(10):1176-1187.
16. Hoberman J. The myth of sport as a peace-promoting political force. *SAIS Rev Int Aff.* 2011;31(1):17-29.
17. Hodgson G. Fields of battle: UK government and public attitudes to sport in the Second World War. *Leisure/Loisir.* 2019;43(2):271-286.
18. Solstad GM, Strandbu Å. Culturally framing 'safe sport': on political mobilisation against abuse in Zambian sport. *Int J Sport Policy Politics.* 2019;11(4):625-637.
19. Spaaij R. Terrorism and security at the Olympics: empirical trends and evolving research agendas. *Int J Hist Sport.* 2016;33(4):451-468
20. Lee YS. The Korean War and tourism: legacy of the war on the development of the tourism industry in South Korea. *Int J Tourism Res.* 2006;8(3):157-170.
21. Taylor T, Toohey K. Perceptions of terrorism threats at the 2004 Olympic Games: Implications for sport events. *J Sport Tourism.* 2007;12(2):99-114.
22. Koutrou N, Geoffery ZK. Transnational unities, challenges and opportunities for sport volunteering: lessons from the European PlayGreen project. *Sport Soc.* 2021;24:1249-1266.
23. Guszowska M, Wójcik K. Effect of mental toughness on sporting performance: review of studies. *Baltic J Health Physic Act.* 2021;1:1-12.
24. Rothlin P, Horvath S, Trosch S, grosse Holtforth M, Birrer D. Differential and Shared Effects of Psychological Skills Training and Mindfulness Training on Performance-Relevant Psychological Factors in Sport: A Randomized Controlled Trial. *BMC Psychol.* 2020;8:1–13.
25. Clérico JB, Ilyasov DF, Cherepov EA, Sevryukova AA, Selivanova EA, Nikolov NO. Methods of mental health maintenance in teachers experiencing emotional stress. *Hum Sport Med.* 2019;19(3).